

Bruselis, 2021 11 24
COM(2021) 740 final

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, EUROPOS VADOVŲ
TARYBAI, TARYBAI, EUROPOS CENTRINIAM BANKUI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI, REGIONŲ KOMITETUI
IR EUROPOS INVESTICIJŲ BANKUI**

2022 m. metinė tvaraus augimo apžvalga

1. Įvadas

Europos laimėjimai įgyvendinant skiepavimo nuo COVID-19 kampaniją ir švelninant socialinį ir ekonominį pandemijos poveikį sudarė sąlygas tvariam atsigavimui. Beveik trys ketvirtadaliai suaugusių europiečių šiuo metu yra visiškai paskiepyti, todėl ES yra viena iš pasaulio lyderių šioje srityje. Be to, Europa į kitas pasaulio šalis pristatė daugiau kaip 1 mlrd. dozių, t. y. daugiau nei savo teritorijoje. Skatinimas skiepytis, taip pat atsižvelgiant į didelius skiepavimo lygių skirtumus valstybėse narėse ir visame pasaulyje, tebėra vienas iš svarbiausių politikos prioritetų. Be to, beprecedentis koordinuotas politinis ES ir nacionalinio lygmens atsakas į pandemiją sėkmingai sušvelnino socialinius ir ekonominius krizės padarinius¹.

Mūsų pastangos kovoti su tiesioginiais COVID-19 sukrėtimo padariniais duoda vaisių. Numatoma, kad 2021 m. euro zonos ir ES BVP išaugs 5,0 %. Dėl gerėjančios darbo rinkos, palankių finansavimo sąlygų ir spartaus Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės įgyvendinimo ES ekonomikai pereinant nuo atsigavimo prie plėtos, prognozuojama, kad 2022 m. realiojo BVP augimas ES sieks 4,3 %, o 2023 m. – 2,5 %. Nedarbo lygis toliau mažėja, nors tebėra šiek tiek didesnis už prieš krizę buvusį lygį. Ateityje tikimės, kad, atsigauvant ekonomikai, ir toliau bus kuriamos darbo vietos, o nedarbo lygis 2022 m. sumažės iki 6,7 % ir 2023 m. dar šiek tiek: iki 6,5 %, t. y. iki prieš krizę buvusio lygio. Dėl kylančių energijos kainų ir tiekimo sutrikimų padidėjo infliacinis spaudimas. Numatoma, kad, 2021 m. pabaigoje pasiekusi aukščiausią 4 % lygį, 2023 m. infliacija sumažės iki 1,4 %. Ateityje netikrumas ir rizika, be kita ko, dėl pandemijos raidos, išliks dideli tiek ES, tiek už jos ribų.

Ekonominės politikos koordinavimas palaipsniui tapo transformacinio ir įtraukaus atsigavimo ir didesnio atsparumo pamatų klojimu. Ekonominė veikla turi būti vis labiau derinama su keturiais konkurencingo tvarumo aspektais, t. y. aplinkos tvarumu, našumu, teisingumu ir makroekonominiu stabilumu². Šių keturių aspektų nereikėtų vertinti atskirai, nes jie papildo vienas kitą siekiant bendro tikslo: pereiti prie tvarios, atsparios ir įtraukios ekonomikos modelio, pagrįsto platesne skaitmeninių ir žaliųjų technologijų sklaida ir diegimu, o tai padės Europai tapti transformacijos proceso lydere. Todėl Europos ekonominės, socialinės ir aplinkos politikos darbotvarke turėtų būti užtikrinta, kad visų lygmenų vyriausybės, įmonės, socialiniai partneriai ir namų ūkiai nuosekliai prisidėtų siekiant mūsų žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslų, taip pat užimtumo, įgūdžių ir skurdo mažinimo tikslų, nustatytų Europos socialinių teisių ramsčio veiksmų plane, kartu užtikrinant mūsų ekonomikos stabilumą, sklandų bendrosios rinkos veikimą ir nė vieno nepaliekant nuošalyje.

Sąjunga pateikė plataus užmojo politikos darbotvarkę, kuri veda į tvarų, teisingą ir įtraukų atsigavimą ir užtikrina, kad ES ekonomika taptų atsparesnė būsimiems sukrėtimams, kartu pertvarkant mūsų ekonomiką ir visuomenę atsižvelgiant į dvejopos pertvarkos užmojus. Nuo praėjusiais metais pateiktos metinės tvaraus augimo strategijos Sąjunga plačiai užsimojo siekti žaliųjų, skaitmeninių ir socialinių tikslų, kad galėtų spręsti

¹ Europos Komisija, „ES ekonomika po COVID-19. poveikis ekonomikos valdymui“, COM(2021) 662 *final*, 2021 m. spalio 19 d.

² Europos Komisijos 2020 m. metinė tvaraus augimo strategija, COM(2019) 650 *final*, 2019 m. gruodžio 17 d.

didėjančias problemas, su kuriomis susiduriame. 2021 m. liepos mėn. Komisija pateikė pirmuosius *pasirengimo įgyvendinti 55 % tikslą* priemonių rinkinio³ pasiūlymus, kuriais siekiama, kad klimato, energetikos, žemės naudojimo, transporto ir mokesčių politika iki 2030 m. būtų tinkama sumažinti grynąjį išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį bent 55 %, o tai yra Europos klimato teisės akte nustatytas tikslas. Komisija priėmė Nulinės taršos veiksmų planą ir toliau įgyvendins Europos žaliojo kurso darbotvarkę, kad saugotų, tausotų ir didintų gamtinių kapitalą ir atsietų BVP augimą nuo gamtos išteklių naudojimo. Be to, 2021 m. rugsėjo mėn. Komisija pasiūlė naują valdymo sistemą, kad padėtų užtikrinti, kad ES pasiektų savo tikslą – skaitmeninę Europos visuomenės ir ekonomikos transformaciją⁴. Pasiūlyme numatoma, kad valstybės narės parengs nacionalinius strateginius veiksmų planus, kad būtų pasiektos planuojamos kiekvieno skaitmeninio dešimtmečio tikslo trajektorijos, taip pat numatomos priemonės, skirtos skaitmeninių daugiašalių projektų įgyvendinimui paspartinti ir palengvinti. Siekiant pašalinti neigiamą pandemijos poveikį, padėti siekti aukštynkryptės socialinės ir ekonominės konvergencijos, taip pat stiprinti Sąjungos skaitmeninės, žaliosios ir teisingos pertvarkos siekį, 2021 m. gegužės mėn. Porto socialinių reikalų aukščiausiojo lygio susitikime dar kartą patvirtintas bendras įsipareigojimas toliau įgyvendinti Europos socialinių teisių ramstį ir palankiai įvertinti nauji ES pagrindiniai tikslai, susiję su darbo vietomis, įgūdžiais ir skurdo mažinimu⁵. Būtinės sąlygos, norint pasiekti tuos plataus užmojo tikslus, yra stabili ekonomika, suteikianti galimybę orientuoti politiką į ilgalaikę perspektyvą, ir teisinga pertvarka tiems, kuriems transformacijos daro didžiausią poveikį.

Pagrindinis vaidmuo kuriant atsparią ES ekonomiką, pritaikytą dvejopai pertvarkai, teks Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonei, įgyvendinamai kaip tiesioginis ES atsakas, kuriuo siekiama po pandemijos tapti stipresniems. Ši priemonė, įtraukta į Europos ekonominės ir užimtumo politikos koordinavimo semestrą, bus svarbiausia politikos darbotvarkės įgyvendinimo ateinančiais mėnesiais ir metais priemonė. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose numatytų plataus užmojo ir viena kitą papildančių priemonių įgyvendinimas padės skatinti ekonominę veiklą bei užimtumą ir užtikrinti teisingą ir įtraukią žaliąją ir skaitmeninę pertvarką. Vienas iš pagrindinių priemonės inovacinių bruožų yra jos veiklos rezultatais grindžiamas pobūdis. Lėšos bus išmokamos valstybėms narėms įgyvendinant susijusias investicijas ir reformas, dėl kurių susitarta jų planuose. Taip bus užtikrinta, kad abiejų rūšių priemonės būtų įgyvendinamos kartu ir padėtų šalinti esamas politikos spragas bei problemas, taip pat kliūtis investicijoms ir tvaresniam bei įtraukesniam BVP augimui.

Patvirtinus ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus ir išmokėjus valstybėms narėms pirmąsias lėšas, dabar daugiausia dėmesio skiriama įgyvendinimo etapui. Iki šio komunikato priėmimo Komisija patvirtino 22 ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, jiems pritarė ir Taryba. Dėl to nuo 2021 m. rugpjūčio mėn. 17 valstybių narių gavo 52,3 mlrd. EUR išankstinio finansavimo išmokų. Iki šiol Taryba

³ Europos Komisija, „55 % tikslas – pasiekiamas. ES 2030 m. klimato tikslo įgyvendinimas siekiant neutralizuoti poveikį klimatui“, COM(2021) 550 *final*, 2021 m. liepos 14 d.

⁴ Europos Komisijos pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo, kuriuo nustatoma 2030 m. politikos programa „Skaitmeninio dešimtmečio kelias“, COM(2021) 574 *final*, 2021 m. rugsėjo 15 d.

⁵ Šie plataus užmojo ES tikslai: dirbti turėtų ne mažiau kaip 78 % 20–64 m. gyventojų; mokymuose kasmet dalyvauti turėtų ne mažiau kaip 60 % visų suaugusiųjų; asmenų, kuriems gresia skurdas ar socialinė atskirtis, turėtų sumažėti bent 15 mln.

patvirtino planus dėl bendros 291 mlrd. EUR negražintino finansavimo ir 154 mlrd. EUR paskolų sumos. Dabar visą dėmesį valstybės narės turėtų sutelkti į savo reformų ir investicijų įgyvendinimą laikydamosi sutartų tarpinių ir siektinų reikšmių, kad būtų paskatintas ekonomikos atsigavimas ir darbo vietų kūrimas, sustiprintas Europos atsparumas ir užtikrintas ilgalaikis poveikis ES visuomenei, ekonomikai ir aplinkai. Įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus padeda Komisijos techninės paramos priemonė. Šiuo etapu Komisija palaikys glaudų dialogą su valstybėmis narėmis ir užtikrins tinkamą Europos Parlamento ir Tarybos, regionų ir vietos valdžios institucijų, socialinių partnerių, pilietinės visuomenės ir kitų pagrindinių suinteresuotųjų subjektų dalyvavimą.

Svarbu užtikrinti, kad į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus įtrauktos reformos ir investicijos papildytų investicijas, kurios ateinančiais metais bus finansuojamos pagal sanglaudos politiką ir kitas ES priemones, bei nacionaliniu lygmeniu finansuojamas priemonės ir su jomis derėtų. Siekiant iš viso skirti 500 mlrd. EUR finansavimą pagal sanglaudos politiką, ateinančių metų prioritetas – greitai užbaigti diskusijas dėl partnerystės susitarimų ir programų naujuoju programavimo laikotarpiu, taip pat ir diskusijas dėl paramos iš Teisingos pertvarkos fondo. Norint pasiekti plataus užmojo ES politikos darbotvarkės tikslus, susijusius su dvejoja pertvarka, visoms valstybėms narėms reikės derinti pastangas, sutelkiant turimą viešąjį ir privatųjį finansavimą šiems tikslams pasiekti.

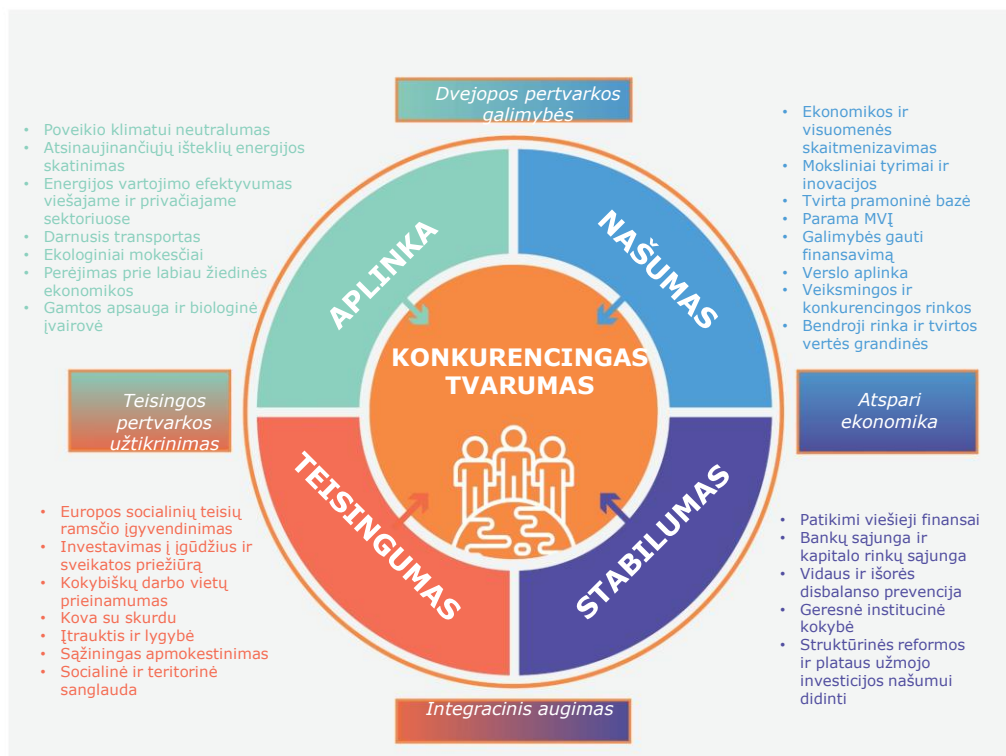
Šių metų metinėje tvaraus augimo apžvalgoje išdėstomi ateinančių metų politikos prioritetai ir pagrindiniai jų įgyvendinimo per 2022 m. Europos semestro ciklą principai. Europos semestras yra nusistovėjusi valstybių narių ekonominės ir užimtumo politikos koordinavimo sistema ir toliau atliks šį vaidmenį ekonomikos atsigavimo etape ir siekiant pažangos dvejosios pertvarkos srityje. Kaip ir ankstesniais metais, politikos prioritetai bus suskirstyti pagal keturis konkurencingo tvarumo aspektus ir atitiks darnaus vystymosi tikslus. Komunikate taip pat apžvelgiamos pagrindinės 2022 m. Europos semestro ciklo ypatybės ir paaiškinami pagrindiniai pokyčiai, palyginti su ankstesniais ciklais, atsižvelgiant į poreikį prisitaikyti prie procesų, vykstančių pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę.

2. Keturi konkurencingo tvarumo aspektai kaip pagrindiniai ES ekonomikos gaivinimo principai

Dabartinės Komisijos kadencijos pradžioje pradėti taikyti keturi papildomi ES konkurencingo tvarumo darbotvarkės aspektai, t. y. aplinkos tvarumas, našumas, teisingumas ir makroekonominis stabilumas, yra kaip niekad svarbūs. Šiais aspektais, kurie yra glaudžiai tarpusavyje susiję ir turėtų vienas kitą papildyti, pastaraisiais metais buvo grindžiamos valstybių narių reformų ir investicijų darbotvarkės ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės tiksluose jiems skiriama daug dėmesio.

Europa nusprendė tapti pertvarkos proceso lydere, kad pasinaudotų galimybėmis, atsiradusiomis aplinkos apsaugos ir kovos su klimato kaita srityse, taip pat skaitmeninių technologijų srityje. Pagrindinis transformacinis ekonominės ir socialinės politikos uždavinys – užtikrinti, kad keturi konkurencingo tvarumo aspektai vienas kitą papildytų. Tvari ekonomika, sudaranti sąlygas vykdyti politiką, kuria daugiausia dėmesio skiriama ilgalaikiai, įtraukiai ir teisingai pertvarkai, skirtai visiems ES piliečiams ir regionams, ir toliau bus ES ekonomikos gaivinimo darbotvarkės pagrindas. Šiomis aplinkybėmis svarbu prisiminti, kad konkurencingas tvarumas ir atsparumas yra dvi to paties medalio pusės. Iš tikrųjų, kaip nurodyta 2020 m. strateginio prognozavimo ataskaitoje⁶, atsparumas – tai gebėjimas ne tik atlaikyti ir įveikti iššūkius, bet ir tvariai, teisingai ir demokratiškai įgyvendinti pokyčius.

1 pav. Keturi konkurencingo tvarumo aspektai ir jų sąsajos

⁶ Europos Komisija, „2020 m. strateginio prognozavimo ataskaita – kelias į didesnę Europos atsparumą“, COM(2020) 493 final.

2.1 Aplinkos tvarumas

Dėl klimato kaitos ir aplinkos būklės blogėjimo reikia nedelsiant imtis veiksmų. 2021 m. Europą alinę dideli karščiai, miškų gaisrai ir potvyniai aiškiai ir skausmingai parodė, kokį poveikį klimato kaita gali daryti mūsų gyvybei ir pragyvenimo šaltiniams. Be to, bendras klimato kaitos poveikis ekonomikai didėja ir jam reikia skirti daug dėmesio. Neveikimo išlaidos yra gerokai didesnės nei mūsų klimato srities užmojų įgyvendinimo išlaidos. Todėl labai svarbu užtikrinti, kad ekonomikos atsigavimas būtų neatsiejamas nuo sparčios žaliosios pertvarkos ir kad ekonomika būtų orientuota į ES įsipareigojimo iki 2050 m. tapti pirmuoju neutralaus poveikio klimatui žemynu vykdymą.

Komisijos pateiktą plataus užmojo žaliųjų reformų darbotvarkę dabar reikia skubiai įgyvendinti. Turėtume pasinaudoti ateinančiu laikotarpiu, kad galėtume vykdyti būtinas reformas ir investicijas, kad sumažėtų ES ekonomikos priklausomybė nuo iškastinio kuro ir būtų užtikrinta socialiai teisinga žaliaji pertvarka. Europos žaliasis kursas, visų pirma *pasirengimo įgyvendinti 55 % tikslą* priemonių rinkinys, yra ateities ES ekonomikos pagrindas. Pagrindinės reformos ir investicijos yra susijusios su klimato ir energetikos, vandenilio, jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos, išmetamo metano kiekio mažinimo, biologinės įvairovės, žiedinės ekonomikos, nulinės taršos, darnaus ir išmanaus judumo, renovacijos bangos, tvarių maisto produktų ir daugelio kitų sričių radikaliomis strategijomis. Siūlomos iniciatyvos apima ekologinių mokesčių priemones, pavyzdžiui, atnaujintą Energijos mokesčių direktyvą, kuriomis siekiama derinti ES mokesčių ir klimato politiką ir skatinti žaliojo verslo modelius, kartu švelninant socialinį poveikį. Be to, pagal siūlomą pasienio anglies dioksido korekcinį mechanizmą tam tikram importui bus nustatyta anglies dioksido kaina, todėl kitų pasaulio šalių įmonės ir vyriausybės bus skatinamos imtis tos pačios krypties veiksmų. Nacionaliniu lygmeniu įgyvendinant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus bus sudarytos sąlygos žaliosioms reformoms, kurios padės sumažinti išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio atotrūkio dalį. Kelios valstybės narės savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose pasiūlė imtis energijos vartojimo efektyvumo reformų, sudaryti palankesnes sąlygas atsinaujinančiųjų išteklių energijos leidimų išdavimo procedūroms, remti ekologiškus mokslinius tyrimus ir inovacijas⁷ arba suteikti mokesčių paskatas tvaraus judumo modeliams skatinti.

Siekiant įgyvendinti ES plataus užmojo žaliojo kurso darbotvarkę reikės didelių investicijų. Apskaičiuota, kad per ateinančią dešimtmetį žaliajai pertvarkai reikalingos papildomos privačiosios ir viešosios investicijos sudarys beveik 520 mlrd. EUR per metus⁸. Iki šiol patvirtintais 22 ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planais numatoma per ateinančius šešerius metus iš viso bent 192 mlrd. EUR⁹ padidinti žaliąsias investicijas, apimančias tokias sritis, kaip energijos gamyba, pastatų renovacija, darnusis transportas ir prisitaikymas prie klimato kaitos. Įgyvendinant sanglaudos politiką per šį dešimtmetį žaliosioms investicijoms bus skirta apie 150 mlrd. EUR. Reikės papildomų didelių investicijų, kad būtų galima prisidėti prie būtinų pokyčių darbo rinkoje ir remti perkvalifikavimą bei kvalifikacijos kėlimą, be kurių teisinga ir veiksminga pertvarka neįmanoma. Tačiau viešojo

⁷ Europos Komisijos komunikatas dėl Europos misijų, COM(2021) 609 *final*, 2021 m. rugsėjo 29 d.

⁸ Žr. Europos Komisijos komunikato „ES ekonomika po COVID-19. Poveikis ekonomikos valdymui“, COM(2021) 662 *final*, 2 langelį.

⁹ Preliminarūs Komisijos darbuotojų įverčiai.

finansavimo nepakaks didelėms investicijoms, kurių reikia norint sėkmingai įgyvendinti žaliąją pertvarką, įgyvendinti, taip pat jis neturėtų išstumti ir privačiųjų investicijų. Pagrindinis viešojo sektoriaus vaidmuo bus padėti nukreipti privatųjį finansavimą į atsparumo klimato kaitai didinimą, be kita ko, sukuriant galimybių atveriančią sistemą, skatinant tolesnę kapitalo rinkų plėtrą tvaraus finansavimo srityje, gerinant viešųjų ir privačiųjų investicijų į tyrimus ir plėtrą koordinavimą ir teikiant tikslingą paramą. Todėl, siekiant padėti sutelkti privačiąsias investicijas, bus svarbu pasinaudoti į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus įtrauktomis viešosiomis investicijomis ir reformomis.

ES plataus užmojo žaliosios darbotvarkės pagrindas – socialinis aspektas. Žalioji pertvarka suteiks didžiulių galimybių, paskatins darbo vietų kūrimą, inovacijas ir padidins atsparumą sukrėtimams. Kita vertus, tai reikš esminius pokyčius, ypač nepalankiausioje padėtyje esantiems asmenims, taip pat kai kuriems regionams ir sektoriams, pvz., anglių kasybos regionams ir sektoriams, kuriuos paveikė pramonės pertvarka ir susiję restruktūrizavimo procesai, o tai dažnai reiškia darbo vietų ir pajamų praradimą. Todėl Europos žaliuoju kursu siekiama užtikrinti teisingą reikiamų pastangų paskirstymą, prisidedant visiems ekonomikos sektoriams ir visuomenės sluoksniams ir taikant konkrečias priemones tiems, kuriems jų reikia¹⁰. Komisija pasiūlė įsteigti naują fondą – Socialinį klimato fondą, skirtą remti pažeidžiamiems mažas ir vidutines pajamas gaunantiems namų ūkiams, transporto naudotojams ir labai mažoms įmonėms, labiausiai paveiktiems anglies dioksido apmokestinimo taikymo kelių transportui ir pastatams. Pagal Europos semestro sistemą atidžiai stebėsime socialinį poveikį ir prireikus pasiūlysime tikslingas rekomendacijas, kad užtikrintume, kad niekas nebūtų paliktas nušalyje. Pirmenybė bus teikiama pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę remiamų priemonių papildymui. Siekdama padėti valstybėms narėms pasinaudoti žaliosios pertvarkos teikiamomis galimybėmis ir kuo labiau sumažinti jos keliamą socialinę ir ekonominę riziką, Komisija iki metų pabaigos pasiūlys Tarybos rekomendaciją dėl su klimato kaita susijusios pertvarkos užimtumo ir socialinių klausimų sprendimo.

Perėjimas prie švarios energetikos geriausiai mus apdraudžia nuo energijos kainų šuolių. Staigus energijos kainų šuolis, su kuriuo šiuo metu susiduria ES, visų pirma daugiausia dėl padidėjusios pasaulinės energijos ir dujų paklausos, kelia didelį susirūpinimą visiems ES piliečiams, įmonėms ir visai ekonomikai. Energijos kainų didėjimas santykinai labiau paveikia mažas ir mažesnes vidutines pajamas gaunančius namų ūkius ir kelia pavojų, kad padidės energijos nepritekliai. Komisija pateikė priemonių rinkinį¹¹, kaip koordinuotai spręsti problemas ir švelninti laikino energijos kainų padidėjimo poveikį. Trumpuoju laikotarpiu poveikį sušvelninti gali ribotos trukmės neatidėliotina pajamų parama pažeidžiamiems namų ūkiams, verslo apsaugos priemonės ir tikslinis mokesčių mažinimas. Žvelgiant struktūriškiau, siekiant ateityje užtikrinti prieinamas energijos kainas, labai svarbu gerinti energijos vartojimo efektyvumą, vykdyti elektrifikaciją siekiant tenkinti energijos paklausą ir nuolat investuoti į atsinaujinančiųjų išteklių ir mažo anglies dioksido kiekio energiją, taip pat palengvinti jos diegimą. Žalioji pertvarka skatinamas vietos

¹⁰ Remiantis Teisingos pertvarkos mechanizmu, įskaitant Teisingos pertvarkos fondą, bus teikiama tikslinga parama ekonomikai įvairinti ir darbo vietoms kurti teritorijose, kuriose dėl perėjimo prie neutralaus poveikio klimatui kyla didžiausių socialinių ir ekonominių problemų.

¹¹ Europos Komisija, „Auginčių energijos kainų problemos sprendimas: veiksmų ir paramos priemonių rinkinys“, COM(2021) 660 *final*, 2021 m. spalio 13 d.

atsinaujinančiųjų išteklių energijos naudojimas, mažinant mūsų priklausomybę nuo užsienio energijos išteklių ir kartu didinant energijos vartojimo efektyvumą, taip sumažinant mūsų energijos poreikius. Siekiant išvengti pavojaus investicijoms į energetikos ir pramonės sektorių žaliąją pertvarką, labai svarbu šalinti staigaus kainų padidėjimo neigiamą poveikį ir užtikrinti įperkamumą nesuskaidant Europos bendrosios energijos rinkos.

Žaliaja pertvarka siekiama apsaugoti mūsų klestėjimą ir gerovę, kartu atveriant galimybes. Investicijos ir reformos, kuriomis siekiama mažinti oro, vandens ir dirvožemio taršą jos susidarymo vietoje, padės ekonomikai sutaupyti daug lėšų, pavyzdžiui, susijusių su sveikatos priežiūra, prarastomis darbo dienomis, žala pastatams ir pasėlių nuostoliams. Gerinant aplinkos infrastruktūrą (pavyzdžiui, vandens ir atliekų srityse), saugant ir atkuriant biologinę įvairovę ir natūralias ekosistemas, taip pat užtikrinant tvarias maisto sistemas, padidės mūsų atsparumas, atsiras naujų verslo galimybių ir pagerės visuomenės sveikata. Laipsniškas aplinkai kenksmingų subsidijų panaikinimas ir ekonominių priemonių naudojimas principui „teršėjas moka“ įgyvendinti suteiks papildomų paskatų ir finansavimą žaliajai pertvarkai.

Skaitmenizavimas gali labai prisidėti prie žaliosios pertvarkos. Žalioji ir skaitmeninė pertvarka yra glaudžiai susijusios ir nė viena iš jų negali būti sėkmingai vykdoma be kitos. Visuomenės skaitmenizavimas padės sumažinti jos anglies pėdsaką, pavyzdžiui, efektyviau naudojant energiją ir išteklius. Kita vertus, skaitmeninės technologijos turi tapti švaresnės ir efektyviau vartoti energiją. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose numatytos kelios priemonės, kuriomis siekiama užtikrinti išmanų ir tvarų išteklių naudojimą, įskaitant skaitmeninių technologijų žalinimą, kuriam, be kita ko, reikia ugdyti tinkamus įgūdžius. ES taip pat svarsto galimybę taikyti savanoriškas ir privalomas priemones, pavyzdžiui, Europos žaliosios skaitmeninės koalicijos, skirtas padėti privačiajam sektoriui neutralizuoti poveikį klimatui ir naudoti daugiau atsinaujinančiųjų išteklių.

2.2 Našumas

Piliečių gerovės užtikrinimas ateityje labai priklausys nuo Europos gebėjimo didinti našumą ir inovacijas. Tam reikės gerai suderintų reformų ir privačiųjų bei viešųjų investicijų, kuriomis grindžiamas konkurencingumas ir darbo vietų kūrimas. Našumo augimas yra labai svarbus ekonomikos klestėjimo, gerovės ir konvergencijos ilguoju laikotarpiu veiksnys. Tačiau pastaraisiais dešimtmečiais našumo augimas ES sulėtėjo ir ši tendencija tęsiasi. ES įmonių gebėjimas diegti naujas technologijas, visų pirma skaitmenines technologijas, plėsti savo veiklą ir atnaujinti gamybos būdus bus labai svarbus didinant jų našumą ir konkurencingumą tiek bendrojoje rinkoje, tiek visame pasaulyje. Tai priklauso nuo darbo jėgos kvalifikacijos kėlimo ir perkvalifikavimo, kad ji galėtų išmokti taikyti ateities gamybos modelius. Tai taip pat priklauso nuo galimybių vykdyti reformas, kuriomis sukuriama tokiam technologiniam prisitaikymui ir inovacijoms palanki sistema, pavyzdžiui, geriau koordinuoti mokslinių tyrimų ir inovacijų politiką, stiprinti žinių perdavimą ir vertę ir remti įmonių, visų pirma MVĮ ir startuolių, technologijų kūrimą ir diegimą. Šiuo atžvilgiu labai svarbu skatinti privačiojo sektoriaus investicijų išlaidas taikant tikslines viešosios paramos priemones.

Gerai veikianči bendroji rinka, kurioje užtikrinama sąžininga ir veiksminga konkurencija¹², savaime yra pagrindinis ES ekonomikos našumo šaltinis. Bendroje rinkoje sparčiau plinta technologinė pažanga ir tinkamai veikiančios bei konkurencingos produktų ir paslaugų rinkos yra pagrindinis našumo augimo veiksnys, nes jos sudaro sąlygas veiksmingiau paskirstyti išteklius. COVID-19 krizė išryškino poreikį išsaugoti laisvą asmenų, prekių, paslaugų ir kapitalo judėjimą bendrojoje rinkoje. Metinėje bendrosios rinkos ataskaitoje¹³ paskelbtos konkrečios priemonės, pavyzdžiui, struktūrinis sprendimas siekiant užtikrinti keturias laisves būsimų krizių atveju (bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo ekstremaliose situacijose priemonė) ir galimų nustatyto tiekimo trūkumo problemos sprendimų analizė bus labai svarbios siekiant sustiprinti bendrosios rinkos atsparumą. Teisinės valstybės principo laikymasis, visų pirma nepriklausomos, kokybiškos ir veiksmingos teisingumo sistemos, veiksmingos kovos su korupcija struktūros, kovos su pinigų plovimu ir sukčiavimu sistemos, yra svarbūs verslo aplinkos ir bendrosios rinkos veikimo veiksniai. Be Europos semestro, vienas iš Komisijos teisinės valstybės principo taikymo ataskaitos ramsčių apima ir teisingumo sistemų veikimą.

Valstybių narių ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose numatytos įvairios reformos, kuriomis siekiama gerinti verslo aplinką ir skatinti skaitmeninių ir žaliųjų technologijų diegimą. Šias reformas papildys didelės pastangos skaitmenizuoti strateginius viešojo administravimo ir teismų sektorius. Šios pastangos tiesiogiai atitinka ankstesniais metais konkrečioms valstybėms narėms skirtas rekomendacijas tokiose srityse, kaip konkurenciją skatinančių reformų įgyvendinimas, viešųjų pirkimų dinamiškumo ir skaidrumo didinimas, teismų sistemos stiprinimas, viešojo administravimo, įskaitant mokesčių administravimą, veiksmingumo didinimas, teisės aktų supaprastinimo skatinimas, tolesnis e. valdžios ir e. teisingumo paslaugų plėtojimas ir gerai veikiančių nemokumo sistemų skatinimas. Tikimasi, kad, visiškai įgyvendinus tas reformas, visoje ES pagerės verslo aplinka ir kartu bus paskatintos tolesnės skaitmeninės inovacijos, o tai turės teigiamą poveikį našumui. Tai turės platesnio masto teigiamą poveikį, pvz., bus sukurtos kokybiškos darbo vietos ir padidės fiskalinis tvarumas.

Siekiant įgyvendinti skaitmeninę pertvarką, labai svarbu investuoti į pažangių skaitmeninių technologijų bei inovacijų diegimą ir į mokslinius tyrimus. Palyginti su kitomis jurisdikcijomis, Europos privačiajame sektoriuje yra didelis investicijų į skaitmenines technologijas deficitas¹⁴. Priimtais ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planais siekiama skirti 117 mlrd. EUR skaitmeninei transformacijai. Pavyzdžiui, 17 mlrd. EUR parama skiriama skaitmeninėms inovacijoms, moksliniams tyrimams bei inovacijoms ir pažangioms skaitmeninėms technologijoms, įskaitant dirbtinio intelekto arba superkompiuterių plėtrą. Be to, daug lėšų skiriama viešųjų paslaugų (43 mlrd. EUR) arba įmonių (24 mlrd. EUR) skaitmeninei transformacijai remti; daugiausia naudos iš to gauna

¹² Komisija atlieka išsamią konkurencijos politikos peržiūrą; Europos Komisija, „Naujiems iššūkiams pritaikyta konkurencijos politika“, COM(2021) 713 *final*, 2021 m. lapkričio 18 d.

¹³ Europos Komisija, „2021 m. metinė bendrosios rinkos ataskaita“, pridedama prie Komunikato „Naujosios 2020 m. pramonės strategijos atnaujinimas. Bendrosios rinkos stiprinimas siekiant Europos ekonomikos atsigavimo“, SWD(2021) 351 *final*, 2021 m. gegužės 5 d.

¹⁴ Pagrindinių ES konkurentų investicijų deficitas parodytas Europos Komisijos dokumento „Europos ekonomikos gaivinimo poreikių nustatymas“, pridėto prie komunikato „Proga Europai atsigausti ir paruošti dirvą naujai kartai“, SWD(2020) 98 *final*, 2020 m. gegužės 27 d., 2 lentelėje.

mažosios ir vidutinės įmonės (MVĮ). Be to, keliuose planuose numatytos sąsajumo priemonės, pvz., 5G tinklų diegimas (13 mlrd. EUR). Tikimasi, kad, palyginti su ankstesnėmis programomis, investicijas į skaitmeninių mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklą taip pat gerokai padidins ES sanglaudos politikos fondų lėšomis finansuojamos programos ir kitos iš ES biudžeto finansuojamos programos.

Šias investicijas į technologijas reikia papildyti investicijomis į žmones ir įgūdžius, visų pirma į geresnius skaitmeninius įgūdžius, reformuojant švietimo ir mokymo sistemas ir įgyvendinant darbuotojų kvalifikacijos kėlimo ir perkvalifikavimo programas. Spartėjant skaitmeninei pertvarkai labai didėja skaitmeninių įgūdžių paklausa. Gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos ir matematikos (MTIM) įgūdžiai yra būtini, kad mūsų ekonomikoje būtų galima plėtoti ir diegti pažangias skaitmenines technologijas. Siekiant užtikrinti pakankamą aukštos kvalifikacijos darbuotojų skaičių, reikia dėti daugiau pastangų remiant jaunimą, ypač moteris ir mergaites. Tai turėtų būti daroma kartu didinant bent bazinį skaitmeninių ir programinės įrangos įgūdžių lygį visoje visuomenėje. Darbingo amžiaus žmonėms reikalinga paprasta prieiga prie įperkamo ir tinkamo mokymo, kuris atitiktų jų įgūdžių poreikius. Tai svarbu visuose ekonomikos sektoriuose ir įmonėse, ypač MVĮ. Skaitmeniniai įgūdžiai taip pat yra svarbus žaliosios pertvarkos veiksnys. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė padės daug lėšų skirti įgūdžiams ugdyti (patvirtintais planais bus skirta 47 mlrd. EUR priemonėms, kuriomis remiamas visų amžiaus grupių švietimas, mokymas ir įgūdžiai), ypatingą dėmesį skiriant skaitmeniniams įgūdžiams (20 mlrd. EUR)¹⁵.

Be to, ne tik aplinkos, bet ir ekonominei gerovei yra svarbi atsakinga prieiga prie išteklių, efektyvus išteklių naudojimas ir našumas. ES turi greičiau pereiti prie ekonomikos sistemos, kurioje ištekliai būtų naudojami pažangiau ir tvariau, kad būtų sumažintas vartojimo poveikis. Grindžiama bendrąja rinka ir skaitmeninių technologijų potencialu, žiedinė ekonomika gali sustiprinti ES pramoninę bazę, paskatinti MVĮ kurti verslą ir padidinti jų verslumą, kartu stiprinant ES atsparumą ir atvirą strateginį savarankiškumą. Žiedinėje ekonomikoje visuomenei bus tiekiami kokybiški, funkcionalūs, saugūs, veiksmingi ir įperkami gaminiai. Jie tarnaus ilgiau ir bus suprojektuoti taip, kad juos būtų galima naudoti pakartotinai, sutaisyti ir kokybiškai perdirbti. Išstis naujas tvarių paslaugų asortimentas, produkto kaip paslaugos modeliai ir skaitmeniniai sprendimai padės pasiekti geresnę gyvenimo kokybę, sukurti novatoriškas darbo vietas ir atnaujinti žinias bei įgūdžius.

ES ekonomikos atsparumas priklauso nuo tvirtų tiekimo grandinių. Siekiant apriboti strateginę priklausomybę ir sumažinti laikinas ar nuolatines kliūtis Europos pramonės ekosistemoms būtinų išteklių tarptautinėse tiekimo grandinėse, labai svarbu sparčiai įgyvendinti pramonės strategiją ir jos 2021 m. atnaujintą redakciją¹⁶. ES yra didžiausia pasaulio importuotoja ir eksportuotoja ir yra labai atvira prekybai ir investicijoms. Pasaulinės logistikos problemos, pavyzdžiui, tokios, su kuriomis ES susiduria kompiuterinių lustų ir tam tikrų žaliavų srityje, daro įtaką įvairioms pramonės ekosistemoms, įskaitant procikliškas pramonės šakas, pavyzdžiui, automobilių ir statybos pramonę. Tiekimo grandinės kliūtys daro

¹⁵ Priemonės, kuriomis remiamas švietimas, mokymas ir įgūdžiai, apskaitomos kaip socialinių išlaidų dalis, o skaitmeniniai įgūdžiai įtraukiami į skaitmeninį įnašą.

¹⁶ Europos Komisija, „Naujosios 2020 m. pramonės strategijos atnaujinimas. Bendrosios rinkos stiprinimas siekiant Europos ekonomikos atsigavimo“, COM(2021) 350 *final*, 2021 m. gegužės 5 d.

neigiamą poveikį įmonių našumo lygiui, užimtumui, apyvartai ir patekimo į rinką bei pasitraukimo iš jos lygiui ir gali daryti poveikį ES gebėjimui reaguoti į sveikatos krizę. Didesni ES užmojai žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos srityje reikalauja politikos pokyčių, kad būtų sprendžiami dabartinės ar būsimos strateginės priklausomybės nuo tų produktų ir technologijų, kurie skatins Europos pramonės pertvarką, klausimai, taip sprendžiant ir pagrindines tiekimo saugumo problemas. Komisija pateiks Europos lustų aktą, kuriuo bus siekiama geriau koordinuoti ES pastangas puslaidininkių mokslinių tyrimų ir projektavimo srityje ir palengvinti jų gamybą Europoje.

2.3 Teisingumas

Teisingumas turi būti ekonomikos atsigavimo po COVID-19 pandemijos sukulto nuosmukio pagrindas. Krizė nevienodai paveikė įvairias gyventojų grupes, sektorius ir regionus. Visų pirma neproporcingai nukentėjo jaunimas ir žemos kvalifikacijos darbuotojai, taip pat migrantų kilmės asmenys. Poveikis moterims ir vyrams buvo skirtingas¹⁷. Laikinos paramos priemonė nedarbo rizikai dėl ekstremaliosios situacijos mažinti (SURE) sėkmingai padėjo šalinti neigiamus ekonominius ir socialinius pandemijos padarinius. Ekonomikai atsigaunant, tikėtina, kad toliau keisis darbo vietų pasiskirstymas. Pandemija sukėlė arba paspartino paklausos, vartojimo ir verslo modelių pokyčių tendencijas. Visoje ekonomikoje kuriamos naujos darbo vietos, o kai kurių kitų pareigybių reikia vis mažiau. Tai reiškia, kad darbas bus keičiamas dideliu mastu ir kai kuriose valstybėse narėse ir sektoriuose vėl trūks darbo jėgos. Atsižvelgiant į tai, daugiau dėmesio turėtų būti skiriama darbo rinkų gebėjimo numatyti pokyčius ir prie jų prisitaikyti gerinimui, nieko nepaliekant nuošalyje. Mokesčių lengvatų reformos gali padėti sumažinti nelygybę ir paskatinti dalyvavimą darbo rinkoje.

COVID-19 pandemija asimetriškai paveikė Europos regionus dėl jų skirtingos ekonominės specializacijos. Ypač nukentėjo nuo turizmo priklausomi regionai, bet ir kitos paslaugos, kurias teikiant daug kontaktuojama su klientais, taip pat labai nukentėjo. Poveikis kitiems sektoriams, visų pirma gamybos ir statybos, buvo mažesnis, tačiau jų veiklos mastas vis tiek sumažėjo. 2019–2020 m. dirbtų valandų skaičius labiausiai sumažėjo Graikijoje, Ispanijoje, Portugalijoje ir Italijoje, ypač regionuose, kurių ekonomikos pagrindą sudaro turizmas. Galiausiai labiau ekonomiškai išsivystę ES regionai patyrė mažesnę poveikį nei mažiau ekonomiškai išsivystę regionai ir pertvarkos regionai.

Ateityje gerai parengta ir veiksminga aktyvi darbo rinkos politika kartu su tinkama valstybinių užimtumo tarnybų ir socialinės apsaugos sistemų parama bus labai svarbi siekiant padėti darbuotojams per žaliąją ir skaitmeninę pertvarką. Šiuo atžvilgiu Komisijos rekomendacijoje dėl veiksmingos aktyvios paramos užimtumui (EASE)¹⁸ pabrėžiama, kad svarbu parengti ir įgyvendinti nuoseklius politikos priemonių rinkinius, įskaitant įdarbinimo ir pereinamojo laikotarpio paskatas, kvalifikacijos kėlimą ir perkvalifikavimą, taip pat didesnę valstybinių užimtumo tarnybų paramą. Deramas dėmesys

¹⁷ Europos lyčių lygybės institutas, „2021 m. lyčių lygybės indekso ataskaita“, 2021 m. lapkričio mėn.

¹⁸ 2021 m. kovo 4 d. Komisijos rekomendacija (ES) 2021/402 dėl veiksmingos aktyvios paramos užimtumui po COVID-19 sukeltos krizės (EASE) C/2021/1372 (OL L 80, 2021 3 8).

turėtų būti skiriamas jaunimui, kuris ypač nukentėjo nuo COVID-19 pandemijos. Taip pat reikėtų spręsti ilgalaikes problemas, susijusias su darbo jėgos senėjimu ir moterų bei neįgalųjų dalyvavimu darbo rinkoje.

Reikia stiprinti švietimo, mokymo ir įgūdžių, kaip pagrindinių socialinę įtrauktį ir ekonomikos augimą lemiančių veiksnių, vaidmenį, atsižvelgiant į dvejopos pertvarkos iššūkius ir galimybes. COVID-19 krizė sukėlė sutrikimų, iš dalies dėl nevienodų galimybių mokytis internetu ir neigiamo poveikio mokinių psichikos sveikatai. Tai gali turėti ilgalaikių pasekmių, įskaitant žemą bazinių įgūdžių lygį ir neoptimalius mokymosi rezultatus, taigi dar labiau padidinti esamą nelygybę švietimo srityje. Valstybės narės turės labiau stengtis, kad pagerintų mokymosi rezultatus visose jų švietimo ir mokymo sistemose. Kartu turėtų būti skatinamas mokymasis visą gyvenimą, kad būtų sprendžiama esamos ir atsirandančios įgūdžių pasiūlos ir paklausos neatitikties problema, visų pirma susijusi su dvejopa pertvarka, gerokai padidinant suaugusiųjų dalyvavimą kvalifikacijos kėlimo ir persikvalifikavimo kursuose. Pasiekus ES lygmens švietimo, mokymo ir įgūdžių ugdymo tikslus, bus lengviau sėkmingai vykdyti skaitmeninę ir žaliąją pertvarką ir spręsti atitinkamus uždavinius, susijusius su įgūdžių pritaikymo poreikiais. Visų pirma reikės vykdyti reformas siekiant mažinti nelygybę švietimo srityje, mažinti miesto ir kaimo atotrūkį, be kita ko, skaitmeninio junglumo srityje, mažinti mokyklos nebaigimo ir nepakankamų mokymosi rezultatų riziką ir užtikrinti įgūdžių ugdymo galimybes visiems suaugusiems, neatsižvelgiant į jų kvalifikacijos lygį. Ne mažiau svarbus yra didesnis universitetų vaidmuo gerinant aukštojo mokslo kokybę ir atitiktį darbo rinkos poreikiams ir didinant įtrauktį, įvairovę ir lyčių lygybę.

Siekiant aukštynkryptės socialinės ir ekonominės konvergencijos, labai svarbu įgyvendinti Europos socialinių teisių ramstį. Komisijos parengtame ramsčio įgyvendinimo veiksmų plane pasiūlyti nauji ES užimtumo, įgūdžių ir skurdo mažinimo tikslai iki 2030 m., taip pat peržiūrėta socialinių rodiklių suvestinė, siekiant juos integruoti į Europos semestrą. Pasiūlyme dėl 2022 m. bendros užimtumo ataskaitos, kuris yra šio rudens dokumentų rinkinio dalis, daugiau dėmesio skiriama ramsčio principams ir į jo analizę įtraukiami 2030 m. ES pagrindiniai tikslai ir peržiūrėtos socialinių rodiklių suvestinės pagrindiniai rodikliai. Iš ataskaitos matyti, kad darbo rinkos atsigavimas akivaizdžiai įsibėgėja, tačiau taip pat įspėjama apie atsirandantį darbo jėgos trūkumą ir vis dar žemą jaunimo ir moterų užimtumo lygį. Ekonomikos atsigavimas, taip pat žaliąji ir skaitmeninė pertvarka didina tikimybę, kad kai kurios darbo vietos nebus atkurtos, todėl svarbu remti darbo keitimą, visų pirma vykdant aktyvios darbo rinkos politiką ir taikant kvalifikacijos kėlimo bei perkvalifikavimo priemones. Ataskaitoje taip pat pabrėžiama stiprių socialinės apsaugos sistemų, kurios daugumoje valstybių narių padėjo sušvelninti namų ūkių pajamų mažėjimą ir išlaikyti stabilią žmonių, kuriems gresia skurdas ar socialinė atskirtis, dalį, svarba.

Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai apima įvairias reformas ir investicijas, kurios padės stiprinti socialinę sanglaudą ir atsparumą. Su šiuo teminiu aspektu susijusios priemonės, numatytos Tarybos jau patvirtintuose planuose, sudaro apie 135 mlrd. EUR, t. y. apie 30 % visų šiems patvirtintiems planams skirtų finansinių asignavimų. Tos priemonės apima, pavyzdžiui, reformas ir investicijas, kuriomis siekiama didinti aktyvios darbo rinkos politikos veiksmingumą, didinti valstybinių užimtumo tarnybų pajėgumus ir remti moterų ir nepalankioje padėtyje esančių grupių dalyvavimą darbo rinkoje. Jos taip pat apima priemones, kuriomis siekiama gerinti kokybiško išsilavinimo ir mokymosi visais lygmenimis galimybes, skaitmeninį švietimą, įskaitant darbingo amžiaus suaugusiųjų

kvalifikacijos kėlimą ir perkvalifikavimą, siekiant užtikrinti, kad jie galėtų klestėti sparčiai kintančioje aplinkoje ir visapusiškai pasinaudoti žaliaja ir skaitmenine pertvarka. Galiausiai ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planais taip pat siekiama didinti socialinį atsparumą investuojant į sveikatos priežiūrą ir sudarant geresnes galimybes naudotis paslaugomis, įskaitant ikimokyklinį ugdymą ir priežiūrą, ilgalaikę priežiūrą ir socialinį būstą. Tokiu būdu kartu su sanglaudos politikos fondais priemone konkrečiai remiamas teisingas ir įtraukus ekonomikos gaivinimas ES. Laiku ir plačiu mastu įgyvendinus šiuos planus, Europos piliečiai pajus akivaizdų poveikį, bus remiami šiuo metu dėl dvejopos pertvarkos valstybių narių ekonomikoje vykstantys pokyčiai. Be to, tikimasi, kad pagal Teisingos pertvarkos mechanizmą, įskaitant 19 mlrd. EUR iš Teisingos pertvarkos fondo, 2021–2027 m. laikotarpiu bus sutelkta apie 55 mlrd. EUR labiausiai paveiktuose regionuose, siekiant sumažinti socialines ir ekonomines perėjimo prie neutralaus poveikio klimatui pasekmes ir taip prisidėti prie jo teisingumo.

2.4 Makroekonominis stabilumas

Toliau didinant ekonomikos stabilumą ir šiuo tikslu nacionaliniu ir ES lygmenimis šalinant likusius trūkumus ir glaudžiai koordinuojant atitinkamą politiką ES lygmeniu bus užtikrintas atsparumas būsiamiems sukrėtimams ir sudarytos palankesnės sąlygos žaliajai ir skaitmeninei pertvarkai. Tvirtas ir koordinuotas politinis atsakas į COVID-19 krizę gerokai sumažino jos ekonominį ir socialinį poveikį ir kartu padarė teigiamą poveikį makroekonominiam stabilumui. Ši patirtis rodo, kad svarbu toliau tvirtai koordinuoti ekonominę, fiskalinę, užimtumo ir socialinę politiką: tai turi apimti įvairias politikos ir finansavimo priemones ir susieti ES ir nacionalinį lygmenis. Taip pat pabrėžta, kad svarbu didinti ekonominį ir socialinį atsparumą netikėtiems sukrėtimams, be kita ko, įprastomis sąlygomis sukuriant fiskalines galimybes, kurias būtų galima panaudoti nuosmukio laikotarpiu.

2022 m. valstybės narės turėtų toliau teikti tikslingą ir laikiną fiskalinę paramą, kartu užtikrindamos vidutinio laikotarpio fiskalinį tvarumą. Pagal Stabilumo ir augimo pakte nustatytą bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą valstybėms narėms leista remti savo ekonomiką COVID-19 krizės metu. Tikimasi, kad išlygos taikymas bus sustabdytas 2023 m. Kai leis ekonominės sąlygos, valstybės narės turėtų vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinio laikotarpio fiskalinę būklę ir fiskalinį tvarumą vidutiniu laikotarpiu. Kartu valstybės narės turėtų didinti investicijas, kad įgyvendintų dvejopą pertvarką, skatintų ekonominę veiklą ir didintų užimtumo potencialą. Komisijos nuomonės dėl euro zonos valstybių narių biudžeto planų projektų¹⁹ ir Komisijos pasiūlymas dėl rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos²⁰ yra šio rudens dokumentų rinkinio dalis.

Augimui palanki viešųjų finansų sudėtis ir sąžiningas bei veiksmingas apmokestinimas bus labai svarbūs didinant investicijas ir remiant sąžiningą, tvarų ir įtraukų ekonomikos atsigavimą. Siekiant užtikrinti nuolatinį ir didelį privačiųjų ir viešųjų investicijų didėjimą,

¹⁹ Komisijos komunikatas „Bendras 2022 m. biudžeto planų projektų vertinimas“ ir Komisijos nuomonės dėl euro zonos valstybių narių pateiktų 2022 m. biudžeto planų projektų.

²⁰ Komisijos ataskaita Europos Parlamentui, Tarybai ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui „2022 m. įspėjimo mechanizmo ataskaita“, COM(2021) 741 *final*.

proporcingą dvejetainę pertvarkos ir ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos poreikiams, būtina kelerius metus dėti koordinuotas ir tvarias pastangas. Nors pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę teikiama didelė laikina parama, nacionaliniai biudžetai taip pat turi atlikti savo vaidmenį skatinant investicijas. Šiuo atžvilgiu valstybės narės turi gerinti savo viešųjų finansų sudėtį ir kokybę tiek išlaidų, tiek pajamų srityse, kartu darydamos pažangą sudarant žaliąjį biudžetą. Kalbant apie pajamas, šiuo metu, kai nacionalinės administracijos stengiasi pasiekti daugiau mažesniomis sąnaudomis ir turi sąžiningai ir nepakenkdamos ekonomikos atsigavimui padengti su pandemija susijusias išlaidas, labai svarbu gerinti mokesčių prievolių vykdymą ir pradėti taikyti aplinkos mokesčius. Valstybėms narėms įvedus elektroninį mokesčių deklaracijos pildymą, supaprastinus mokesčius ir aktyviau tarpusavyje bendradarbiaujant administracinėje srityje, galima paskatinti mokesčių surinkimą ir sumažinti mokesčių sukčiavimą, mokesčių vengimą ir slėpimą. Taip pat bus svarbu apriboti žalingą mokesčių konkurenciją ir agresyvių mokesčių planavimą²¹. Komisija rengia keletą pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų²²²³, kuriais siekiama didinti mokesčių skaidrumą, kovoti su mokesčių vengimu ir stiprinti kovą su mokesčių slėpimu. Šie dokumentai apima pasiūlymą kovoti su piktnaudžiavimu priedangos įmonėmis mokesčių tikslais. Be to, EBPO / G20 susitarimu dėl pasaulinio apmokestinimo reformos turėtų būti užtikrinta, kad tarptautinės įmonės mokėtų teisingą mokesčių dalį, kad ir kur jos veiktų, ir nuo 2023 m. mokėtų bent 15 % efektyvų mokesčio tarifą. Komisija rengia pasiūlymą skubiai perkelti tarptautinį susitarimą dėl minimalaus efektyviojo apmokestinimo į ES teisę.

Valstybių narių ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose numatytos kelios biudžeto ir mokesčių politikos sritys priemonės. Valstybės narės į savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus įtraukė išlaidų peržiūras, kuriomis siekiama gerinti viešųjų išlaidų kokybę, ir mokesčių sistemų pakeitimus, kad būtų skatinama tvaresnė ir sąžiningesnė ekonominė veikla. Kai kuriuose planuose taip pat numatytos reformos, kuriomis siekiama padidinti ilgalaikį jų pensijų sistemų tvarumą ir adekvatumą. Siūlomomis reformomis, kuriomis didinamas mokesčių administravimo veiksmingumas, turėtų būti pagerintas mokesčių surinkimas ir sumažintos įmonėms, asmenims ir mokesčių administratoriams tenkančių mokesčių prievolių vykdymo išlaidos. Kai kurios valstybės narės į savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus taip pat įtraukė kovos su agresyviu mokesčių planavimu priemones.

Įspėjimo mechanizmo ataskaitoje pateikiama Komisijos atlikta disbalanso raidos ir naujų rizikos veiksnių analizė²⁴. 12 valstybių narių nuodugnioje apžvalgoje bus įvertinta, ar jose yra susidaręs disbalansas, dėl kurio reikia imtis politikos veiksmų. Dabar, kai ES ekonomikos atsigavimui padėtas tvirtas pagrindas, reikia šalinti iki krizės buvusį disbalansą ir naujus rizikos veiksnius, kad būtų užtikrintas jos atsparumas. Iki

²¹ Pavyzdžiui, PVM nepriemokos ataskaitoje (CASE et al., 2020) apskaičiuota, kad 2018 m. PVM nepriemoka ES buvo 140 mlrd. EUR, ir prognozuojama, kad 2020 m. ji padidės iki 164 mlrd. EUR, visų pirma dėl pandemijos.

²² COM(2020) 312 *final*, Sąžiningo ir supaprastinto apmokestinimo veiksmų planas, kuriuo remiama ekonomikos atgaivinimo strategija.

²³ COM(2021) 251 *final*, Verslo apmokestinimas 21-ame amžiuje.

²⁴ Komisijos ataskaita Europos Parlamentui, Tarybai ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui „2022 m. įspėjimo mechanizmo ataskaita“, COM(2021) 741 *final*.

pandemijos pradžios ėmusis laipsniško disbalanso koregavimo, dėl vėlesnio ekonominio sukrėtimo anksčiau buvęs pažeidžiamumas padidėjo. Tai ypač pasakytina apie dideles viešojo ir privačiojo sektorių skolas, kurios padidėjo dėl sukrėtimo ir priemonių, kurių imtasi jam įveikti. Numatoma, kad per ateinančią dešimtmetį maždaug trečdalyje valstybių narių ir visoje ES valstybės skolos lygis liks didesnis nei iki pandemijos buvęs lygis, be kita ko, dėl išlaidų, susijusių su visuomenės senėjimu, taip pat išlaidų kovai su klimato kaita ir jau apčiuopiamo jos poveikio. Kai kuriuose sektoriuose įmonių finansinė padėtis susilpnėjo dėl to, kad reikėjo skolintis lėšų staigiam pajamų praradimui ir likvidumo trūkumui padengti, o laikini mokėjimų atidėjimai apsaugojo įmones ir padėjo joms atlaikyti nuosmukį. Dėl būsto kainų padidėjimo kai kuriose valstybėse narėse kyla pervertinimo rizika. Ekonomikos atsigavimas padės vyriausybėms ir privačiajam sektoriui sumažinti savo skolos santykį ir finansinį pažeidžiamumą.

Baigus kurti kapitalo rinkų sąjungą ir bankų sąjungą, būtų stiprinami ekonomikos finansavimo kanalai, skatinamas privačiojo sektoriaus indėlis į pastangas investuoti ir didinamas ekonominis bei socialinis atsparumas. ES bankų sektorius gerai atlaikė pandemijos sukeltą ekonominį sukrėtimą ir atlieka labai svarbų vaidmenį šiuo metu atsigauvant ekonomikai. Tačiau dėl mažo pelningumo ir susiskaidymo jis ir toliau patiria struktūrinių problemų. Tvirta bankų sąjunga sudarytų geresnes sąlygas bankams remti ES ekonomikos augimą labiau integruotoje bendrojoje rinkoje, kartu apsaugant ES mokesčių mokėtojus, ir teigiamai prisidėtų prie euro zonos makrofinansinio stabilumo. Be to, gerai veikiančios kapitalo rinkos yra būtinos siekiant suteikti įmonėms, įskaitant MVĮ ir startuolius, papildomų finansavimo šaltinių, kurie padėtų joms stiprinti savo kapitalo ir inovacijų potencialą popandeminėmis sąlygomis ir padėtų joms prisitaikyti prie žalesnės ir labiau skaitmeninės ekonomikos.

2 pav. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų indėlis į keturis konkurencingo tvarumo aspektus

Pastaba. Preliminari Tarybos patvirtintų 22 ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų analizė (duomenys gali būti tikslinami). Reformos ir investicijos, suskaidytos į papriemones, suskirstytos pagal keturis konkurencingo tvarumo aspektus. Schemoje pateikti pavyzdžiai ir ji nevisiškai atspindi daugelio priemonių tarpusavio ryšį.

3. Europos semestro raida

2022 m. atnaujinamas Europos semestras – plataus masto ekonominės ir užimtumo politikos koordinavimas. Kartu jis pakoreguojamas atsižvelgiant į Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės įgyvendinimo reikalavimus. Įgyvendinant priemonę būtina toliau pritaikyti Europos semestrą, kad būtų atsižvelgta į dubliavimąsi, ir užtikrinti, kad bendromis pastangomis būtų galima sutelkti dėmesį į kokybiškų ir plataus užmojo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų įgyvendinimą. Valstybių narių ateinančių metų reformų ir investicijų darbotvarkės bus grindžiamos planų įgyvendinimu. Europos semestras, kurio taikymo sritis platesnė, o priežiūra daugiašalė, papildys ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų įgyvendinimą. Abu procesai bus glaudžiai susiję ir bus dedamos visos pastangos, siekiant išvengti dubliavimosi ir kuo geriau pasinaudoti esama sinergija, kad būtų išvengta nereikalingos administracinės naštos.

2022 m. pavasarį Komisija paskelbs supaprastintas šalių ataskaitas. Pagal metodiką, dėl kurios šiuo metu tariaisi Europos Parlamentas ir Taryba, ataskaitose bus įvertinta, kaip valstybės narės įgyvendina ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, taip pat remiantis Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo rezultatų suvestine, kuri bus parengta iki 2021 m. gruodžio mėn., ir planuose pateiktomis socialinių išlaidų ataskaitomis. Be to, jose bus pateikta ekonominių ir socialinių pokyčių ir uždavinių, kurie kyla valstybėms narėms, apžvalga, taip pat perspektyvinė jų atsparumo analizė. Galiausiai apžvalgoje bus įvertinta pažanga, padaryta įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį, visų pirma pasitelkiant peržiūrėtą socialinių rodiklių suvestinę, ir siekiant ES pagrindinių tikslų užimtumo, įgūdžių ir skurdo mažinimo srityse. Remiantis šia analize, šalių ataskaitose bus nurodytos spragos, palyginti su tais uždaviniais, kurie ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose sprendžiami tik iš dalies arba nesprendžiami. Kai taikytina, į ataskaitas taip pat bus įtraukta pagal makroekonominio disbalanso procedūrą atliktų nuodugnių apžvalgų, kuriose bus atsižvelgta į COVID-19 krizės poveikį, išvadų santrauka.

Komisija taip pat ketina 2022 m. pavasarį pasiūlyti Tarybai priimti konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas. Jos apims pagrindinius šalių ataskaitose ir, kai tinkama, nuodugniose apžvalgose nurodytus klausimus, dėl kurių kelerius metus gali reikėti imtis politikos veiksmų. Tokiu būdu konkrečioms šalims skirtos rekomendacijos padės paspartinti ir sustiprinti valstybių narių pastangas pagal ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, kartu sprendžiant kylančius uždavinius, kad būtų paspartinta dvejiopa pertvarka ir padidintas atsparumas. Konkrečioms šalims skirtose rekomendacijose taip pat bus pateiktos rekomendacijos dėl valstybių narių biudžeto būklės, kaip numatyta Stabilumo ir augimo pakte. Šalių ataskaitos, nuodugnios apžvalgos ir pasiūlymai dėl konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų bus įtraukti į 2022 m. Europos semestro pavasario dokumentų rinkinį.

Į Europos semestrą bus toliau integruojami darnaus vystymosi tikslai (DVT). Kaip 2019 m. politinėse gairėse paragino Pirmininkė U. von der Leyen, 2020 m. Europos semestro ciklu pradėtas darbas, susijęs su DVT integravimu. 2022 m. Europos semestro ciklas bus tęsiamas šia linkme, kad visose valstybėse narėse būtų teikiamos visiškai atnaujintos ir

nuoseklios DVT ataskaitos. Pirma, nuo šiol į Europos semestro dokumentus bus įtraukiama metinė DVT stebėsenos ataskaita²⁵ ir ji bus skelbiama kaip pavasario dokumentų rinkinio dalis. Antra, kiekvienoje Europos semestro šalies ataskaitoje bus specialus skirsnis, kuriame bus aptariama šalies padėtis, palyginti su ES vidurkiu, ir pažanga kiekvienoje DVT srityje²⁶. Trečia, šių dviejų elementų ir papildomų rodiklių, kuriais, atsižvelgiant į pagrindinius ES politikos tikslus (pvz., Europos žaliąjį kursą, skaitmeninį dešimtmetį), stebimi valstybių narių veiklos rezultatai, derinys bus naudingas rengiant šalių ataskaitas ir juo bus grindžiamos konkrečioms šalims skirtos rekomendacijos. Analizuojant šalių ataskaitas, taip pat gali būti naudojamos atsparumo rodiklių suvestinės²⁷.

Komisija dės visas pastangas, kad būtų užtikrinta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės ir Europos semestro sinergija ir supaprastinti ataskaitų teikimo įpareigojimai. Pagrindinis principas, kuriuo palaikydamos tarpusavio santykius vadovausis Komisijos tarnybos ir valstybių narių administracijos, – vengti nereikalingos administracinės naštos. Komisija supaprastins valstybių narių ataskaitų teikimo įpareigojimus pagal abu procesus. Pavyzdžiui, nacionalinės reformų programos, kurios turi būti pateiktos balandžio mėn., taip pat bus naudojamos kas dvejus metus pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę teikiamoms ataskaitoms rengti. Tinkamomis IT priemonėmis parengtos ataskaitos padės stebėti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų įgyvendinimo pažangą ir bendrą pažangą, padarytą įgyvendinant ankstesnes konkrečiai šaliai skirtas rekomendacijas, todėl papildomų popierinių ataskaitų nereikės.

Atnaujinto Europos semestro pagrindas bus konstruktyvus dialogas su valstybėmis narėmis, integruotas į dialogą dėl ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų įgyvendinimo. Palaikydamos dialogą dėl ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų rengimo, Komisija ir valstybės narės stiprino ir plėtojo bendradarbiavimą. Jis turėtų būti tęsiamas planų įgyvendinimo etape. Šis dialogas vyks kuo mažiau apsunkinant nacionalinių viešojo administravimo institucijų veiklą, taip pat virtualiai ar raštiškai keičiantis informacija. Siekiant užtikrinti sinergiją, šis dvišalis keitimasis informacija bus derinamas su platesniu Europos semestro dialogu, apimančiu visas aktualias temas, įskaitant tas, kurios neįtrauktos į planus. Be to, Komisija rems valstybių narių keitimąsi nuomonėmis ir analizėmis – t. y. pagrindinį veiksmingos daugiašalės priežiūros elementą.

Siekiant sėkmingai koordinuoti ir įgyvendinti ekonomikos ir užimtumo politiką, labai svarbu, kad sistemingai dalyvautų socialiniai partneriai ir kiti susiję suinteresuotieji subjektai. Jų savalaikis ir prasmingas dalyvavimas yra labai svarbus visuose semestro ciklo etapuose. Per pandemiją daugelyje valstybių narių socialiniai partneriai rėmė neatidėliotinų ir gaivinimo priemonių, taip pat ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų rengimą ir įgyvendinimą. Tačiau konsultavimosi su jais ir jų dalyvavimo mastas įvairiose valstybėse narėse labai skyrėsi. Įgyvendinant planus svarbu, kad per specialius reguliarius susitikimus valstybės narės aktyviai bendradarbiautų su socialiniais partneriais ir kitais suinteresuotaisiais

²⁵ Eurostatas, „Darnus vystymasis Europos Sąjungoje. ES pažangos siekiant DVT stebėsenos ataskaita“. 2021 m. birželio mėn. leidimas.

²⁶ Eurostato parengtose DVT šalių apžvalgose apžvelgiama valstybių narių padėtis ir pažanga siekiant DVT, palyginti su ES vidurkiu, žr.: <https://ec.europa.eu/eurostat/cache/infographs/sdg-country-overview/>.

²⁷ <https://ec.europa.eu/info/resilience-dashboards>.

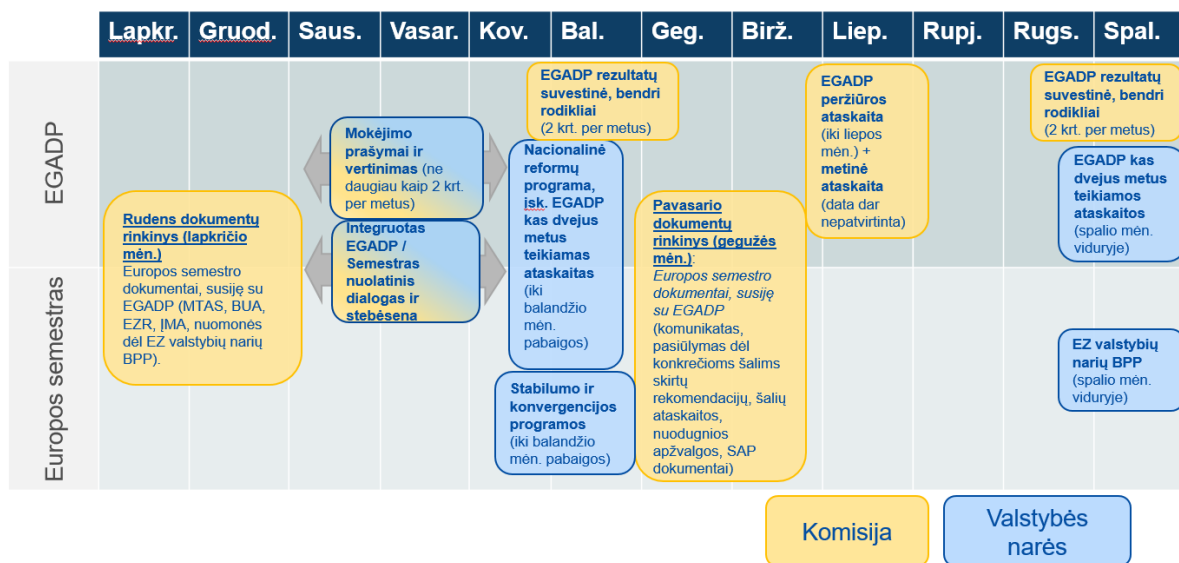
subjektais. Šis keitimasis informacija taip pat suteiks galimybę bendradarbiauti įgyvendinant platesnę ekonominės, užimtumo ir socialinės politikos koordinavimo darbotvarkę ir padės bendrai nustatyti uždavinius, tobulinti politikos sprendimus ir prisidėti prie sėkmingo Europos semestro ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės įgyvendinimo.

Europos lygmeniu bus tęsiamas sustiprintas tarpinstitucinis dialogas su Europos Parlamentu ir Taryba. Nuolatinis keitimasis informacija apie socialinius ir ekonominius pokyčius Europos Sąjungoje užtikrinamas du kartus per metus vykstančiu politinio ir techninio lygmens Tarybos, Komisijos ir Europos socialinių partnerių atstovų dialogu makroekonomikos klausimais. Šis formatas jau buvo naudojamas Europos semestru ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonei aptarti. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų įgyvendinimo etapas ir šalių ataskaitų atnaujinimas yra gera proga suteikti naują postūmį techninio ir politinio lygmens dialogui makroekonominiais klausimais. Komisija taip pat tęs glaudų dialogą su Europos Parlamentu dėl pagrindinių socialinių ir ekonominių pokyčių, be kita ko, per Europos semestrą, ir bendradarbiaus su Europos Parlamentu prieš kiekvieną svarbų Europos semestro ciklo etapą. Konkrečiai Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės atveju Komisija toliau dalyvaus ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo dialoguose su Parlamentu ir reguliariai keisis informacija specialioje Parlamento darbo grupėje, sudarytoje priemonės klausimams nagrinėti. Komisija ketina tęsti šią gerąją praktiką ir yra įsipareigojusi stiprinti demokratinę atskaitomybę už Sąjungos ekonomikos valdymą.

Artimiausiais mėnesiais per diskusijas dėl ekonomikos valdymo peržiūros vyks laikotarpio vidurio svarstymai dėl Europos semestro perspektyvos. Vyksta keletas su Europos semestro tikslais ir vaidmeniu susijusių svarstymų ir konsultacijų su suinteresuotaisiais subjektais. Atsižvelgdama į ekonomikos valdymo aplinkybes, pasikeitusias po COVID-19 krizės, 2021 m. spalio mėn. Komisija atnaujino viešas diskusijas dėl ES ekonomikos valdymo sistemos peržiūros²⁸. Peržiūros tikslas – pagerinti ekonominės priežiūros ir politikos koordinavimo veiksmingumą Sąjungoje, o viešos diskusijos turėtų padėti pasiekti plataus masto sutarimą dėl tolesnių veiksmų. Be to, ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų įgyvendinimas suteiks papildomos patirties ir žinių apie Europos semestro ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės papildomumą ir sąveiką. 2022 m. Europos semestro ciklas suteiks galimybę aptarti šiuos rezultatus su valstybėmis narėmis ir atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, siekiant išsiaiškinti, ar būtų galima pagerinti būsimus Europos semestro ciklus ir jų rezultatus ir kaip tą padaryti.

3 pav. 2022 m. Europos semestro ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės integruotų procesų pristatymas

²⁸ Europos Komisija, „ES ekonomika po COVID-19. poveikis ekonomikos valdymui“, COM(2021) 662 *final*, 2021 m. spalio 19 d.

Paaiškinimas. MTAS – metinė tvaraus augimo apžvalga, EZR – euro zonai skirta rekomendacija, BUA – bendra užimtumo ataskaita, IMA – įspėjimo mechanizmo ataskaita, BPP – biudžeto planų projektai, EZ – euro zona, EGADP – Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė, SAP – Stabilumo ir augimo paktas.

4. Išvada

Drąsūs ir suderinti ES ir nacionalinio lygmens veiksmai reaguojant į COVID-19 leido pereiti nuo krizės valdymo prie ekonomikos atsigavimo. ES ir nacionaliniu lygmenimis siūloma plataus užmojo politikos darbotvarkė ir finansavimas padės užtikrinti ilgalaikį ir įtraukų ekonomikos atsigavimą, kad Europa pasiektų dvejopą pertvarką ir taptų teisingesnė ir atsparesnė. Į Europos semestrą įtraukta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė yra pagrindinė ateinančių metų priemonė, skirta šiai darbotvarkei įgyvendinti ir reikiamam jos įgyvendinimo visose valstybėse postūmiui užtikrinti. Visi sprendimus priimančias asmenys bus kolektyviai atsakingi už tai, kad šis postūmis taptų veiksmais, kad ekonomikos atsigavimas būtų naudingas visiems ES piliečiams ir kad būtų sustiprinti būsimų kartų gerovės pagrindai.

Progresuojant struktūriniais pokyčiams, kurių reikia vykdant dvejopą pertvarką, Europos semestras išliks bendra ES ekonominės, užimtumo ir socialinės politikos koordinavimo sistema, kuri toliau padės nustatyti atitinkamus politikos uždavinius ir politikos prioritetus, teikti politikos gaires ir užtikrinti politikos priežiūrą ir stebėseną. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė artimiausiais metais bus šio proceso pagrindas, nes ji visapusiškai grindžiama ES tikslu užtikrinti konkurencingą tvarumą. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai padės valstybėms narėms artimiausiais metais įgyvendinti daugelį galiojančių konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų. Be to, Europos semestras ir toliau bus analitinis pagrindas, kuriuo remiantis bus galima nustatyti aktualius naujus ekonomikos, užimtumo ir socialinės politikos uždavinius, įskaitant uždavinius, kylančius dėl naujų ar didesnių ES politikos užmojų (pvz., pasirengimo įgyvendinti 55 % tikslą, skaitmeninio dešimtmečio), kurie dar nėra įtraukti į planus, ir pateikti konkrečioms šalims atitinkamas rekomendacijas. Todėl abu procesai ir toliau bus glaudžiai

tarpusavyje susiję, o sinergija bus visapusiškai panaudojama, kad būtų išvengta kartojimosi bei dubliavimosi, be kita ko, susijusio su ataskaitų teikimo reikalavimais.

Ateinančiais metais bus būtina įgyvendinti į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus įtrauktas plataus užmojo reformų ir investicijų darbotvarkes. Komisija ragina valstybes nares užtikrinti, kad į jų planus įtrauktos reformos ir investicijos būtų įgyvendintos visiškai ir laiku, ir paspartinti sanglaudos politikos fondų programavimą ir įgyvendinimą. Komisija taip pat ragina valstybes nares vykdant nacionalines reformas ir investicijas daugiausia dėmesio skirti šioje metinėje tvaraus augimo apžvalgoje nurodytiems prioritetams. Valstybės narės turi daug ES politikos ir finansavimo priemonių, o Komisija, kai gali, yra pasirengusi jas remti.